

ඉන්දියානු සම්භවයක් ඇති ඇනකාඩියේසි කුලයට අයත් අඹ (*Mangifera indica*) අප රටට ආවේණික ශාක් නොවුවද ශ්‍රී ලංකාවේ බොහෝ ප්‍රදේශයන් හි දක්නට ලැබේ. උඩට ප්‍රදේශ සිපයක හැට ලංකාවේ අනෙකුත් සෑම ප්‍රදේශයකම පාෂාණ අඹ ශාක් නොමැති හෙවත්තත් නොමැති තරම් වේ. කෙසේ වුවද ලංකාවේ ප්‍රධාන වශයෙන් අඹ වගා කරනු ලබන්නේ කුරුණෑගල, අනුරාධපුර, හම්බන්තොට, පුත්තලම, මහවැලි එච් සහ සී කලාප, මොණරාගල, යාපනය, මාතලේ වැනි දිස්ත්‍රික්කයන්හිය.

දේශගුණික අවශ්‍යතා

නිවර්තන සහ උස නිවර්තන දේශගුණික තත්ත්වයන්ට අනුවර්තනය වී ඇති අඹ මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 1300 පමණ උස් වූ ප්‍රදේශයන් හි වගා කළ හැකිය. නමුත් වාණිජ මට්ටමේ වගාවන් සඳහා සුදුසු වන්නේ මුහුදු මට්ටමේ සිට උස මීටර් 600 ට වඩා අඩු ප්‍රදේශ පමණකි. අඹ වගාව සඳහා ප්‍රශස්ථ උෂ්ණත්වය කෙන්ටිග්‍රේට් අංශක 27-30 පමණ වේ. වාර්ෂික වර්ෂාපතනය මි.මි. 500-2500 ක් පමණ වියාල පරතරයක් පවතින ප්‍රදේශයන්හි මෙම බෝගය වගා කළ හැකිය. නමුත් සාර්ථක අස්වැන්නක් ලබා ගැනීම සඳහා වැදගත් වන්නේ ලැබෙන සම්පූර්ණ වර්ෂාපතන ප්‍රමාණය නොව එහි ව්‍යාප්තියයි.

අඹ ගසක හොඳින් මල් හට ගැනීම සඳහා මාස 3-4 පමණ වියළි කාලයක් තිබීම වැදගත්ය. එසේම මල් හටගන්නා අවස්ථාවේදී වර්ෂාව ලැබීම නිසා පරාගණය දුර්වල වී හට ගන්නා හෙයින් සංඛ්‍යාව අඩුවිය හැකිය.

සුදුසු ප්‍රභේද

වියළි කලාපය සඳහා කර්තෘකාලෝමිකන්, විලාඩ්, මල්වාන, ටොම් EJC වඩා සුදුසු වේ. අතරමැදි කලාපය සඳහා කර්තෘකාලෝමිකන්, වෙල්ලෙයිකාලෝමිකන්, විලාඩ්, පෙට්ටි අඹ, මල්වාන ටොම් EJC වඩා සුදුසු වේ. තෙත් කලාපය සඳහා වෙල්ලෙයිකාලෝමිකන්, ගිරා අඹ, පිටර් පකාන්ඩ්, දමිපට වැනි ප්‍රභේද සුදුසු වේ.

පස

මීටර් 2ක් පමණ ගැඹුරු බොරළු සහිත පස වඩාත් සුදුසු වේ. පි.එච්. අගය 5.5-7.5 අතර විය යුතුය.

බිම් සැකසීම

පළවනනය හොඳින් සිදුවන හමියක් තෝරා ගත යුතුය. ගැඹුරට සීඝ්‍ර කැට පොඩ්කර සුදුසු පාංශු සංරක්ෂණ ක්‍රම අනුගමනය කළ යුතුය.

පරතරය

ප්‍රභේදය සහ වගා ක්‍රමය අනුව පරතර වෙනස් වේ. විලාඩ් සඳහා මීටර් 7x10 ද සෙසු ප්‍රභේද සඳහා මීටර් 10x10 ද සාමාන්‍යයෙන් යොදා ගැනේ. මීටර් 3ක් පමණ උසට ගසේ උස පාලනය කරන වගා ක්‍රමයේදී මීටර් 6x6 පරතර සුදුසු වේ.

සිටුවීම

සැහැල්ලු පසක් තමී සෙ.මි. 60x60x60 ප්‍රමාණයේ වලක් ද මැටි සහිත හෝ ගල් බොරළු අඩික පසක් තමී සෙ.මි. 90x90x90 ප්‍රමාණයේ වලක්ද සකසා ගන්න. පැළ සිටුවීමට සති 2කට පමණ පෙර, දීර්ඝත් වූ කාබනික පොහොට සමග මතුපිට පස් හොඳින් කලවම් කර පොළව මට්ටමින් තරමක් ඉහළට පස් මුදුන් වන සේ පුරවා ගන්න.

සිටුවීමට වඩාත් සුදුසු වන්නේ බද්ධ පැළ වේ. වියළි කලාපයේ මාස් කන්නයේ වර්ෂාව ආරම්භවීමත් සමග පැළ සිටුවීමත් තෙත් හා අතරමැදි කලාපවල යල හා මග කන්න වැඩි ආරම්භවීමත් සමග සිටුවීමත් වඩා සුදුසු වේ. හෙවතු වගාවේදී තද වැසි කාලය මග හැර වසරේ ඕනෑම කාලයක සිටුවා අවශ්‍ය වීට පල සම්පාදනය කළ හැක.

විශේෂයෙන් බද්ධ පැළ සිටුවීමෙන් අනතුරුව ආධාරකයක් සිටුවා සෙවන කිරීමෙන් පැළයට ආරක්ෂාව සැපයීම අවශ්‍ය වේ.

ගස් පුහුණු කිරීම

පැළ අවධියේ සිටම නිසි පට්ඨ ගස් පුහුණු කිරීම මගින් ව්‍යුහගතව වැඩිකර ගත හැක. එහිදී අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට ගන්නිමත්/නොදැ සැකිල්ලක් සහිත වල දරණ රිසිලි වැඩි ප්‍රමාණයක් හා උසක් ගුණාත්මයෙන් වැඩි ව්‍යුහගත කිරීමට ලැබෙන ගසක් ලබාගත හැක. මුදුන් අතු හරක් අතු නිසි ආකාරව සකස් කර ගත යුතුයි. එය මැද විවෘත ක්‍රමයට (Center Open System) පුහුණු කිරීමෙන් කළ හැක. එහිදී මීටර් 1 උසින් අනුස්ථය ඉවත් කරයි. ගස වටේට සමබරව අතු විහිදෙන ලෙස අතු දෙකක් අතර පරතරය සෙ.මි. 20ක් පමණ වන පට්ඨ ටාමුව සකස් කරයි. දිය රිසිලි මාස 2-3කට වරක් ගසට සම්පව හවා දමයි. (භූවාලය පොත්තෙන් වැසියායි) ගස් දෙකක් අතර පරතරයෙන් අඩක් දක්වා අතු විහිදීමට සලස්වයි. සෑම අවස්ථාවකම මැද විවෘතව පවත්වා ගනී.

සෑම අස්වනු නෙලීමකින්ම පසුව ගස් කප්පාදු කළ යුතුය. එහිදී දිය රිසිලි, මැටි ගිය අතු, එකිනෙක හරහා යන අතු, රෝග පලිබෝධ ආසාදිත අතු ඉවත්කර ප්‍රජීර්ණ දමයි.

මල් පිපීම

වර්ධන වර්ධනය පාලනය කර මල් පිපීම උත්තේජනය කිරීමට පොතු වලඳු ඉවත් කිරීම කළ හැක. සෙ.මි. 0.5 සිට 2 පමණ පළලට (කඳේ මහන අනුව වෙනස් වේ) හා ලිය දක්වා

ගැඹුරට අර්ධ වලඳු දෙකක් ලෙස ප්‍රධාන කඳේ හෝ අතු වල හෝ පොත්ත ඉවත් කිරීම කළ යුතුය. වසර 3-4 කට වරක් අතු කප්පාදුවට පසු පොතු වලඳු ඉවත් කිරීම කළ හැක. මල් පිපීම උත්තේජනයට රසායනික ද්‍රව්‍ය ලෙස පැක්ලොබුට්‍රොසෝල් (Paclobutrazol) වැනි නොමේන ගස මුලට යෙදීම කළ හැක. මල් පිපීම සාමාන්‍යයෙන් පෙබරවාරි හා සැප්තැම්බර් මාස වල සිදුවේ. ඉහත නොමේන යෙදීම මල් පිපීමට දින 45 කට පමණ පෙරාතුව කළ යුතුය.

නියමිත මිශ්‍රණය තෙත් කළ පසේ ගස පාමුලට යෙදිය යුතුය.

වල් පැලෑටි පාලනය

වැදගත් වන්නේ ගස පාමුල අවට ප්‍රදේශයේ වල් පැලෑටි පාලනය කිරීමයි.

නොහොර යෙදීම

වියලි හා අතරමැදි කලාපය ගසකට ග්‍රෑම්	සූරියා	ග්‍රි.පු. නො.	මි.සි. නො.
මුලික පොහොර	160	200	90
1වන වසර මාස 4කට වරක්	55	65	30
2වන වසර මාස 4කට වරක්	80	100	45
3වන වසර මාස 4කට වරක්	110	135	60
4වන වසර මාස 4කට වරක්	135	165	75
5වන වසර මාස 4කට වරක්	160	200	90
වල දරණ ගස් සඳහා			
1වන වසර අස්වනු නෙලීමෙන් පසු මල් පිපෙන අවස්ථාවේ	180	80	250
	60	80	250
2වන වසර අස්වනු නෙලීමෙන් පසු මල් පිපෙන අවස්ථාවේ	270	120	350
	90	120	350
3වන වසර අස්වනු නෙලීමෙන් පසු මල් පිපෙන අවස්ථාවේ	360	160	450
	20	160	450
4වන වසර අස්වනු නෙලීමෙන් පසු මල් පිපෙන අවස්ථාවේ	450	200	550
	150	200	550
5වන වසර අස්වනු නෙලීමෙන් පසු මල් පිපෙන අවස්ථාවේ	540	240	650
	180	240	650
6වන වසර අස්වනු නෙලීමෙන් පසු මල් පිපෙන අවස්ථාවේ	630	280	750
	210	280	750
7වන වසර සහ ඉන් පසු අස්වනු නෙලීමෙන් පසු මල් පිපෙන අවස්ථාවේ	720	320	850
	240	320	850

තෙත් කළාපය තනපටි ග්‍රෑම්	යුර්ග	රෝන් පො.	මි.මි. පො.
මුලික පොළොව	115	230	105
1වන වසර මාස 4කට වරක්	40	75	35
2වන වසර මාස 4කට වරක්	60	115	55
3වන වසර මාස 4කට වරක්	130	155	70
4වන වසර මාස 4කට වරක්	155	190	90
5වන වසර මාස 4කට වරක්	180	230	105
වල දරණ ගත් සඳහා			
1වන වසර අස්වනු නෙලීමෙන් පසු	165	162	190
මල් පිපෙන අවස්ථාවේ	55	162	190
2වන වසර අස්වනු නෙලීමෙන් පසු	248	245	285
මල් පිපෙන අවස්ථාවේ	82	245	285
3වන වසර අස්වනු නෙලීමෙන් පසු	330	327	380
මල් පිපෙන අවස්ථාවේ	110	327	380
4වන වසර අස්වනු නෙලීමෙන් පසු	413	410	475
මල් පිපෙන අවස්ථාවේ	137	410	475
5වන වසර අස්වනු නෙලීමෙන් පසු	495	492	570
මල් පිපෙන අවස්ථාවේ	165	492	570
6වන වසර අස්වනු නෙලීමෙන් පසු	578	575	665
මල් පිපෙන අවස්ථාවේ	192	575	665
7වන වසර සහ ඉන් පසු අස්වනු නෙලීමෙන් පසු	660	657	760
මල් පිපෙන අවස්ථාවේ	220	657	760

* ත්‍රි.ක.පො. - ත්‍රිපල් සුපර් පොස්පේට්

** රොක්. පො. - රොක් පොස්පේට්

*** මි.මි.පො. - මිගුටියේට් ඔෆ් පොටෑෂ්

පොළොව යෙදීම පස් තෙතමනය ඇති විටදී සිදුකළ යුතුය.

ජල සම්පාදනය

මල් වසර 3 තුළ දී ශු වියළි කාලගුණයක් පවතින විට සම්පාදනය වැඩුණත් වේ. පත්‍ර මේටීමෙන් පසුව මල් හටගන්නා තෙක් ජල සම්පාදනය හොඳ ලෙස යුතුය. ඉන් පසුව වල මේටීම දක්වා තිසි පටිදී තෙතමනය තිබීම වැඩුණත් වේ.

රෝග පාලනය

ඇන්ත්‍රැක්නෝස් රෝගය

දිලිටයක් නිසා ඇති වේ. පැළ තවත්වල නිතර දැකිය හැකි අතර මල්වලට වැළඳුණ විට මල් දඹුල්ල පැහැ වී වියළී යයි. පාලනයට ගත තුළට හොඳින් හිරු එළිය වැටීමට සලස්වන්න. මල් හට ගැනීම ආසන්න අවස්ථාවේදීත් මල් හටගත් පසුවත් මැන්කොසඩි, ඩැකොනිල්, මැනෙබ් වැනි දිලිට නාශකයක් ඉසීම කළ හැක.

වල අග කුණුවීම

දිලිටයක් නිසා ඇති වේ. හෙලාගත් ගෙඩියේ හටුව අවට ප්‍රදේශයේ රෝග ලක්ෂණ ඇතිවිය හැක. දඹුල්ල පැහැති පැල්ලම් ඇති වී කුණුවීමට ලක් වේ. පාලනයට මල් පිපෙන අවධියේදී හා ගෙඩි වැඩෙන විට මැන්කොසඩි, වොජ්කින් වැනි දිලිට නාශක ඉසීම කළ හැක.

පලිබෝධ පාලනය

අම් සිඬාවා

දළ සහ මල් වල යුෂ උරාබීම නිසා වියළීමට ලක්වේ. අස්වැන්නද විනාශ වශයෙන් අඩු වේ. පාලනයට ගත තුළට හොඳින් හිරු එළිය ලැබීමට සැලැස්වීම, මල් හා දළ සහ පටහන්නා අවධියේදී ඉම්ඩක්ලෙප්‍රිඩ්, ඩයිමෙතොල්ට් වැනි කෘමි නාශකයක් ඉසීම කළ හැක.

පලතුරු මැස්සා

ගැහැණු සතු වල විද බිත්තර දැමයි. ඉන් ඇතිවන බිටයන් ගෙඩියේ මාංශලය ආකාරයට ගනී. පාලනයට ගත යට වැටී ඇති කාලයට ලක් වූ ගෙඩි වැඩකු කට විනාශ කිරීම, මිනයිල් ඉසුළුනෝල් ඇඬුණු උගුල් කැපීමා කිරීම, වල ආවරණය කිරීම කළ හැක.

අස්වැන්න

සිටුවා වසර 3-4 කින් පලමු අස්වැන්න ලබාගත හැක. හොඳින් මෝරා ඇති ගෙඩි පෙ.ව. 9.00ත් ස.ව. 3.00ත් අතර කාලයේදී හෙලා ගැනීම වඩාත් සුදුසු වේ. වැඩි කාලගුණය යටතේ අස්වනු නෙලීමෙන් වලකින්න. ගසකින් ලබාගත හැකි ගෙඩි ගණන අවු 5 සිට 25 දක්වා 450 සිට 1250 ක් පමණ වේ. හොඳින් මෝරා ගෙඩි පලයේ පාවේ.

වැඩි විස්තර සඳහා

අඟහසු

පෞරුෂ මෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය

මහලුපැල්ලම

දුරකථන: 025-2249177 ෆැක්ස්: 025-2244132

2007 ගොවි සහිත සඳහා සකස් කරන ලදී

අඬු වගාව

පෞරුෂ මෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය
මහලුපැල්ලම